

ESENYALI KADIN DAYANIŞMA DERNEĞİ

**KADINA YÖNELİK ŞİDDET
RAPORU, 2021**

Bu rapor, Sabancı Vakfı Hibe Programı tarafından desteklenen Kız Kardeşimle Güçlüyüm projesi kapsamında gerçekleştirilen araştırma sonuçlarından derlenmiştir. Bu belgenin içeriğinden sadece proje yürütücüsü Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği sorumludur ve bu içerik herhangi bir şekilde Sabancı Vakfı'nın görüş veya tutumunu yansıtmaz.

İÇİNDEKİLER

- 1 SUNU**
- 2 SAYISAL BİR ÖZET**
- 5 ŞİDDETİN KARAKTERİ**
- 13 ŞİDDET ÖRÜNTÜLERİ**
- 20 FLÖRT ŞİDDETİ**
- 22 ŞİDDETİN SONUÇLARI**
- 24 BOŞANMAYA YAKLAŞIM**
- 27 DEVLETİN ROLÜ**
- 33 NE YAPMALI? NE İSTİYORUZ?**

2020 yılı pandemi yılıydı. Toplumların yaşadığı tüm sorunlar bu kez küresel salgın koşullarında yaşanmış oldu. 2021 yılı ise, deyim yerindeyse, pandeminin daha da zorlaştırdığı yaşam koşullarının biraz daha olağanlaştığı bir yıl olarak seyretti. Çözülmemiş pek çok sorun daha da derinleşerek çözümünden biraz daha uzaklaştı.

İstanbul'un Pendik ilçesinde kurulu, yerel bir kadın dayanışma ağı ve mücadele örgütü olan derneğimiz bu olguya bizzat tanıklık etti. Pandeminin tetiklediği genel ekonomik problemlerin binlerce kadının hayatına işsizlik, yoksullaşma ve daha fazla şiddet olarak tahvil edildiğine bizzat şahit olduk. Daha da kötüsü, kadına yönelik şiddetle mücadelede en önemli uluslararası kazanım olan ve devletlere bütüncül bir sorumluluk yükleyen İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye'nin tek tarafı çekildiği bir yılı geride bıraktık. Kadınların yasal haklarının resmi kurumlarca uygulanması için mücadele etmenin yanı sıra yasaların yeniden kazanılması da bir kez daha kadın hareketinin ajandasında yer alıyor artık. Dayanışma ağımızı bir yıldır bizzat içinde yaşadığımız bu gerçeğin içerisinde güçlendirmeye gayret ettik.

Elinizdeki bu rapor, akademik bir araştırmanın sonucu değil; bilimsel araştırma yöntemlerinin yerel bir kadın örgütlenmesinin ihtiyaçlarına hizmet etmek üzere yeniden şekillendiği özgün bir çalışmanın ürünüdür. Her şeyden önce, İstanbul'un hem çalışan yoksulluğu hem de derin yoksulluk yaşayan bir semtinde kadın olmaya dair genel bir görünüm sunar. Ancak asıl işlevi bunun ötesindedir. Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği, kadınların "bakkala ekmek almaya gider gibi" gidebileceği bir mesafededir. Bu erişim mesafesinde olmak, gerçeğe daha yakından bakma, sorunları ve ihtiyaçları yerinde tespit edip güçlendirici dinamikleri yerinde harekete geçirme ve kadın dayanışmasını gündelik yaşamın içerisinde inşa etme gibi pek çok avantaj sağlar. Bu anlamıyla, veri tutmak ve raporlaştırmak aktivizme dışarıdan yöneltilen bir gözlemden ziyade onun organik bir parçası halindedir.

Derneğimiz kurulduğu 2013 yılından bu yana çeşitli araçları kullanarak kadınların sorunlarını ve mücadele pratiklerini kayıt altına alıyor. Ancak özellikle son birkaç yıldır katbekat artan şiddet vakaları ve derinleşen yoksulluğun getirdiği yardım talepleri daha sistematik bir bellek geliştirmeyi zorunlu kılıyor. Bu yüzden "vaka günlüğü" tutuyor, derneğimizin dayanışma ve haberleşme ağına takılan tüm olayları ve kadınların bizimle paylaştığı her türlü bilgiyi kaydediyoruz. Bu, kadınlar arasında sohbet şeklinde deneyimlenen yüzlerce "yarı yapılandırılmış görüşme" demek. Raporumuz böylesine muazzam bir veri setinden besleniyor. Kadına yönelik şiddetin karakterini irdeliyor, şiddet vakalarında öne çıkan örüntüleri ortaya çıkarıyor ve kadınların şiddet karşısındaki tutumlarını analiz ederek onların acil, öncelikli ve hatta hayati hale gelen sorun ve taleplerini belirginleştiriyoruz.

Özetle, gerçeğimizi değiştirmek üzere ona daha yakından bakıyoruz ve merkezden yerele tüm politika yapıcıları ve yasa uygulayıcılarını da kadınların yaşadığı gerçeğe daha yakından bakmaya ve sorumluluk almaya davet ediyoruz.

sayısal bir özet

Raporumuzun ana çerçevesi cinsiyet temelli şiddet ve niteliksel verilere dayanıyor. Ancak bu çerçevenin bir adım dışından başlamak, nasıl bir "araştırma evreni" içerisinde konuştuğumuzu anlamak için son derece önemli. Vaka günlüğümüzde kayıt altına alınanların sayısal bir verisini sunmak gerekiyor.

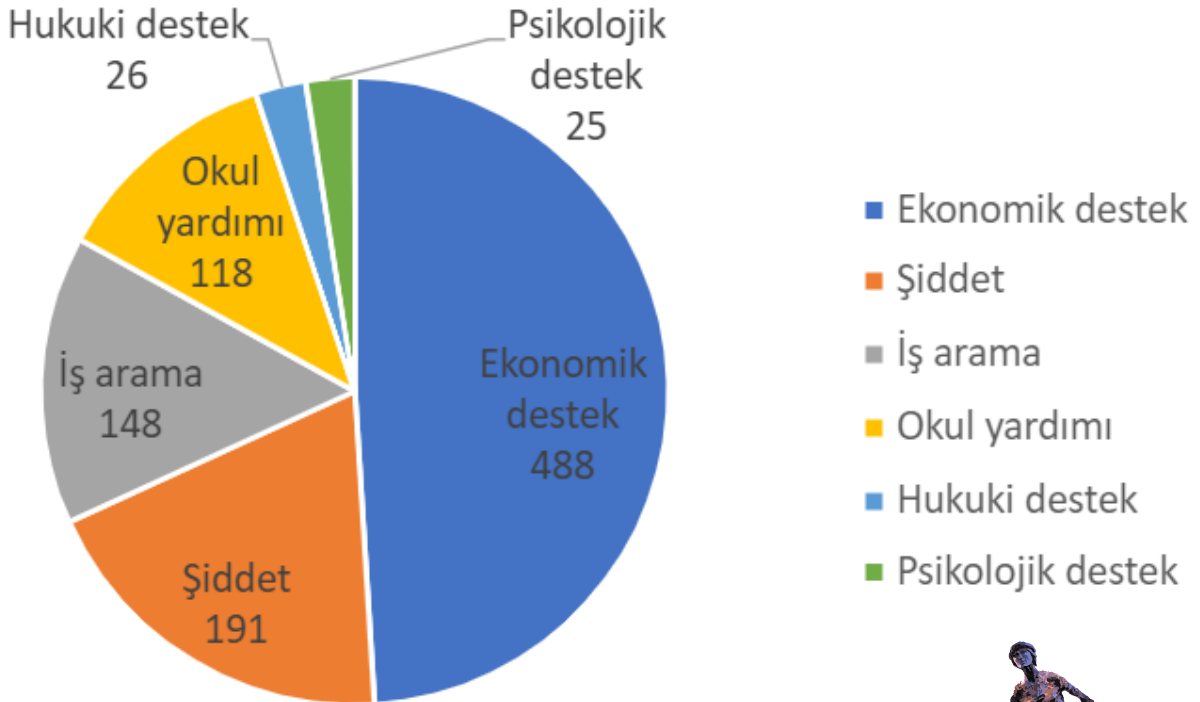
1 Ocak-31 Aralık 2021 tarihleri arasında; 962 kadın, 13 lise öğrencisi genç kız, 14 kız çocuğu ve 7 erkek çocuğu olmak üzere toplam 996 kişi derneğimizin dayanışma ağına dahil oldu.

Bu sayıyı biraz daha açacak olursak...

118 kadın çocuğunun eğitimi için üniforma, okul çantası, kırtasiye malzemesi ve benzeri türden okul yardımı için, 488 kadın ekmek, gıda, kıyafet ve benzeri türden ekonomik destek ve yardım talebiyle derneğimize başvurdu.

148 kadın aktif olarak iş arıyordu, derneğimizin haberleşme ağına başvurdu.

26 kadın hakları konusunda hukuki rehberlik ve destek için derneğimizin kapısını çalarken, 25 kadın ya kendisi ya da çocuğu için psikolojik danışmanlık desteği ihtiyacıyla bize ulaştı.

Dayanışma Ağımıza Giriş Sebepleri

sayısal bir özet

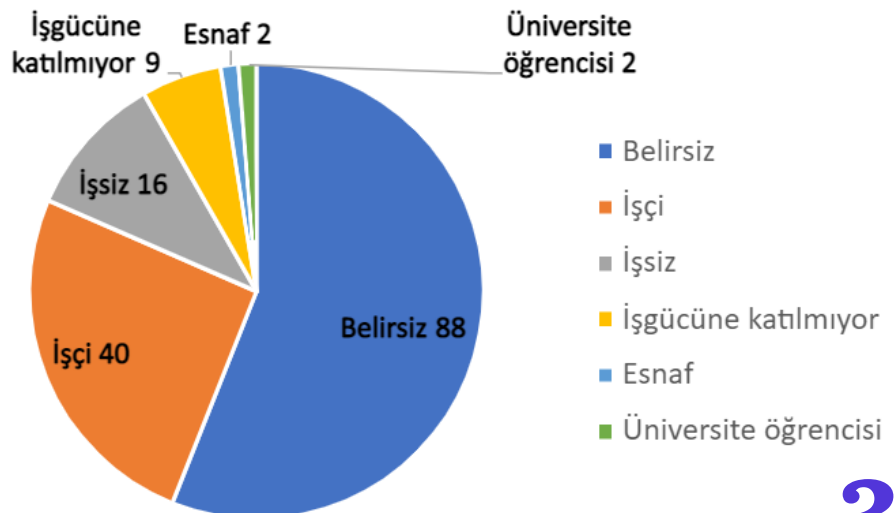
Bu sayıların dayanışma ağıımıza giriş kapısı olduğu unutulmamalı. Bu verilere bakılarak, ekonomik destek talepleriyle gelen kadınların şiddet görmediği ya da şiddet karşısında destek bekleyerek gelen kadınların ekonomik desteğe ihtiyaç duymadığı sonucu çıkarılmamalı. Tam tersine, toplumsal ölçekte yaşanan genel yoksullaşma kadınların hayatlarında cinsiyetçi bir karaktere bürünerek derinleşiyor. Ev içi karşılıksız emeğin ve bakım yükünün artması bunun kendiliğinden bir sonucu. Ancak ekonomik geçim zorlaştıkça aile düzeyinde kişiler arası geçimin de gerildiği muhakkak. Bu gerilim hattı, siyasetten medyaya her alanda kışkırtılan erkeklik rolleriyle birleştiğinde sonuç kadına ve çocuğa şiddet oluyor.

Bir yıl boyunca, sadece 5 mahalleden oluşan bir semtte faaliyet yürüten bir kadın derneği olarak tuttuğumuz verilere göre;

157 yetişkin kadın, 13 lise öğrencisi genç kız, 14 kız çocuğu ve 7 erkek çocuğu olmak üzere toplam 191 kadın ve çocuk; 164 erkek tarafından bir tür şiddete maruz bırakıldığı için dayanışma ağıımıza dahil oldu.

Derneğimize şiddet nedeniyle gelen 157 (yetişkin) kadınının 40'ı işçi, 16'sı işsiz (iş gücünde, aktif olarak iş arıyor), 9'u iş gücüne katılmıyor, 2'si esnaf, 2'si üniversite öğrencisi. Geriye kalan 88'inin istihdam durumu belirsiz. "İstihdam durumu belirsiz" kategorisi pek çok anlama gelebiliyor. Kadınlar özellikle belirtmemiş olabiliyor, gündelik (fabrika, depo, ev) işçilik yapıyor ya da ev eksenli kayıt dışı üretimde çalışıyor olabiliyorlar. "İşçi-işsiz-iş gücüne katılmıyor-istihdam durumu belirsiz" kategorileri arasında dinamik bir akışkanlık gözlemleniyor. Özellikle kadınların doldurduğu esnek ve güvencesiz çalışma biçimleri net bir istihdam durumu belirlemeyi zorlaştırıyor. Araştırmamız kapsamında şiddete maruz kalan kadınların yarısından fazlasının bu kategoride olması yukarıda vurgulanan ekonomik yoksulluk ile şiddet arasındaki karşılıklı birbirini besleyen ilişkiye ayna tutar nitelikte. Bu belirsizlik kadınları şiddet karşısında daha savunmasız kılıyor.

Şiddet Nedeniyle Dayanışma Ağıımıza Katılan Kadınların İstihdam Durumu

sayısal bir özet

Yoksulluk arttıkça aile de aşka dayalı bir birliktelik olmaktan çok, birlikte hayatta kalma odaklı ekonomik bir birime dönüşüyor. Bu birliktelikte, sevgi ve saygının boşalttığı yerleri geçim gerilimi doldurdukça kadınlar ailenin ataerkil yapısına daha da tabi hale geliyorlar. Yukarıdaki istihdam profiline sahip kadınlara şiddet uygulayan erkeklerin yüzde 77'si çekirdek aile içerisinde.

Araştırma Kapsamındaki Şiddet Faili 164 Erkeğin Yakınlık Dereceleri

*Belirsiz kategorisi, görüşmecinin failin yakınlık derecesini belirtmek istemediği durumları ifade etmektedir.

** Baba-eş kategorisi, hem evli olduğu kadına hem de çocuğuna şiddet uyguladığı açık ve net olarak belirtilmiş erkekleri vurgulamak için zorunlu olarak kullanıldı.

Kadına yönelik şiddet araştırmalarında failerin çoğunluğunun tanıdık olması alışıl gelmiş bir olgudur. Ancak yukarıdaki tabloda tanıdık olmayan tek bir erkek neredeyse yok. Bu gerçek ister istemez bizi haneyi ve en yakın sosyal çevreyi mercek altına alarak şiddetin karakterini çözümlemeye itiyor.

şiddetin karakteri

ŞİDDETİN KARAKTERİ: ÇOKLU, SÜREĞEN, NESİLDEN NESLE

Şiddet; kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranıştır.

Kadına yönelik şiddet: Kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranış.

(6284 Sayılı Kanun)

Türkiye'deki 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da da tekrarlandığı üzere, uluslararası sözleşmeler genel olarak şiddeti ve özel olarak kadına yönelik şiddeti yukarıdaki gibi tanımlıyor. Eğer bu tanımda şiddetin mağdurunun deneyimi esas alınacaksa, derneğimizin dayanışma ağına dahil olan kadınların (ve çocukların) tartışmasız hepsi **çoklu şiddet** deneyimi yaşıyorlar. Bu saptamanın birincil anlamı şiddet türlerini kapsıyor; kadınlar fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddeti çoğu zaman bir arada deneyimliyorlar.

“

Kocamın kıskançlığı yüzünden çalışmıyorum. Aslında vardiyalı çalışması gerek. Çocuk var, para lazım. Ama paranoya yapıyor. Gece evde beni yalnız bırakmamak için üç kuruşa çalışıyor. Ne zaman iş olursa. Ben daha önce tekstilde çalıştım. Annem de çocuğa bakabilir. İş bulup çalışmak istiyorum, bırakmıyor. Boşanmak istiyorum ama bana bir şey yapmasından korkuyorum.

”

“

Son günlerde iyice paranoyaklaştı. Telefonuma casus yazılım indirmiş. Sosyal medyadan takip ettiği gibi telefonlarımı da dinliyor, attığım mesajları kaydediyor. Telefonuma indirdiği yazılım yüzünden kapatamıyorum. Beni öldürmekle tehdit etti. Evden ayrıldım. Şu an’de bir arkadaşımdayım, daha doğrusu saklanıyorum.

Safinaz'ın Hikâyesi

Safinaz eşi tarafından sistematik olarak fiziksel ve cinsel şiddete maruz bırakılıyor. Bunun yanı sıra “Çalışan kadınlar orospudur” diyen eşi tarafından çalışması engelleniyor. Fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddete maruz bırakılan Safinaz bir gün sosyal medya üzerinden derneğimize ulaşmaya karar verdi ve boşanma davası açmak için bizden bilgi aldı.

5

şiddetin karakteri

Uluslararası ya da ulusal hukuki metinler, resmi kurumlar ve pek çok sivil toplum kuruluşu özgünlükleri vurgulamak için şiddet türlerini ayrı ayrı tanımlamaya ihtiyaç duyar. Örneğin, kıskançlığın sevgi göstergesi olarak ya da kadının çalışmasına izin vermemenin ona özen gösterme olarak algılandığı bir toplumda psikolojik şiddetin ve ekonomik şiddetin özgül tanımlanması ihtiyacı son derece anlaşılır. Ancak kadınların içerisinde bulunduğu durumu tanımlamak için son derece yetersiz. Dernek olarak bizim gözlemlediğimiz gerçekliği bütüncül bir “**şiddet kuşatması**” olarak tarif etmek daha uygun görünüyor.

Bu kuşatma, cinsiyet temelli olmayan ihlalleri de cinsiyetçileştirerek kadınları kendi içerisinde hapsediyor. Yoksullaşma derinleşir, işsizlik artarken cinsiyet temelli şiddeti de içererek ilerliyor. Bunun en bariz örneklerini pandemi döneminde uygulamaya konan ekonomik tedbirlerin kadınları yaşadıkları hanelerde adeta ablukaya alan uygulamalara dönüşmesinde görüyoruz.

Nevin'in Hikayesi

Nevin 29 yaşında. İki çocuğu var. Eşi bir fabrikada çalışıyor. 10 yıldır evli olduğu eşinden şiddet görüyor. Pandemi patlak vermeden önce bir mağazada çalışıyordu. Salgın tedbirleri nedeniyle mağazaların kapandığı süreçte işten çıkarıldı. Evli olduğu erkek sistematik olarak “Git para getir” diyerek hem ekonomik hem de fiziksel şiddet uyguluyor. Nevin bir gün eşinin onu aldattığını öğreniyor, yüzleşiyor ve boşanmak istediğini söylüyor. Bunun üzerine yine şiddete maruz bırakılıyor. Boşanmak istiyor ama “Kocam paranoyak. Boşanırsam buradan taşınmam lazım” diyor.

“

...’de temizlik görevlisi olarak çalışıyorum. Pandemiden ötürü kısa çalışma ödeneği alıyorum. Şu an ücretsiz izindeyim, işe gitmiyorum. Okuma yazmam yok. Kısa çalışma ödeneğiyle geçinemiyoruz. Eşim çalışmıyor. Zaten iş olduğunda da çalışmaya gitmiyordu. Yıllardır bana eziyet ediyor. Çocuklarım artık büyüdü. Ben sizden ekonomik olarak zor durumda olduğumuz için yardım istiyorum. Bir de eşime iş bulabilir misiniz?

Mücella'nın Hikayesi

Mücella 37 yaşında. İki çocuğu var, babaanneleri bakıyor. Mücella ayrılmak istediği kocası tarafından ölümle tehdit ediliyordu. Bir gün eşi işyerine giderek sorun çıkardı. Çalıştığı fabrikadaki yöneticiler “Başımız belaya girmesin, işten çık” dediler. O sırada pandemi tedbirleri kapsamında işten çıkarma yasak olduğu için kendisi işten çıkmak zorunda kaldı. Böylece hakkı olan tazminatı ve işsizlik maaşını da alamadı. Bizimle iletişim kurduğunda bir arkadaşının evinde eşinden saklanıyordu. Eşinin nerde kaldığını bilmiyor, onu takip etmesinden korkuyordu.

6

şiddetin karakteri

Şiddetin bu çoklu karakterini çoğul olarak da düşünmek mümkün. Aynı kişi tarafından şiddete maruz bırakılan kadın (ve çocuk) sayısı giderek artıyor. Örneğin, bir vakada bir erkek aynı aileden 5 kadını tacize ve bir çocuğu da cinsel istismara maruz bırakmıştı. Başka bir vakada ise aynı genç erkek hakkında mahalleden 4 farklı lise öğrencisi genç kız tacize uğradığını belirterek derneğimize ulaştı. Adeta bir "seri tacizci" figürüyle karşı karşıya kaldık, kalıyoruz. Öte yandan aynı kadının pek çok erkek tarafından şiddete maruz bırakılması durumu geniş aile düzeyinde sık gözlemlenmekle birlikte en çok **mülteci/göçmen kadınların** hikayelerinde öne çıkıyor. Derneğimizin dayanışma ağına dahil olan tüm göçmen kadınlar, *göçmen oldukları için* "kolay hedef" görüldüklerini, "namussuz" zannedildiklerini ve bu yüzden mahalleli erkekler tarafından sürekli tacize maruz bırakıldıklarını aktarıyorlar.

Faraz'ın Hikayesi

Faraz savaştan kaçan bir mülteci kadın, 5 çocuğu var. Derneğimizle ilk teması rastlantı eseri kuruldu. Dernek üyesi kadınlar, yanında çocukları olan bir kadının sokak ortasında bir adama bağırdığını gördüler. Kadınla konuşmaya çalıştılar ama karşılıklı dil bariyeri yüzünden işaretle anlaşmayı denediler. Adamın kadını taciz ettiğini anladıklarında kadını korumaya alıp adama tepki gösterdiler. Faraz'la iletişim kurduğumuzda komşusu olduğunu söyleyen adamın ısrarla cinsel birliktelik teklif ettiğini, daha önce de taciz ettiği için Faraz'ın bağırmaya başladığını öğrendik. Faraz, mahalleli erkekler tarafından daha önce de taciz edildiğini anlattı. Bu olaydan tam 3 gün sonra bu kez eşinden şiddet gördüğü için derneğimizin kapısı çaldı.

Nadia'nın Hikayesi

Nadia henüz 8 yaşındayken savaştan kaçıp Türkiye'ye sığınan genç bir kadın. Mahalledeki merdiven altı bir tekstil atölyesinde çalışıyor. Ustabaşı tarafından tacize uğruyordu. İlk başta tacizleri anlamakta zorlandı. Çünkü ustabaşı evliydi, Nadia "Ben yanlış anlıyorum, yapmaz" diye düşünmüştü. Ama bir gün adam, onu arabayla takip etti ve zorla arabaya bindirmeye çalıştı. İşyerindeki kadınlar Nadia'nın yanında durdular ve derneğimize yönlendirdiler. Şikayetçi olmasını önerdiğimizde bu kez başka bir erkeğin sebep olduğu başka bir engel vardı. Nadia, "Babam durumu öğrenirse adamı öldürür" kaygısıyla şikayetçi olamıyordu.

şiddetin karakteri

Çok yönlü bir kuşatma şeklini alan şiddetin sergilediği bir diğer karakteristik ise **süreğen** olması. Raporumuza konu olan 164 şiddet vakasından sadece bir tanesi anlık (iveğen) ve tekil bir vaka şeklinde yaşanmıştı. Pek çok durumda, Açelya'nın hikayesinde olduğu gibi çocukluktan başlayarak evliliğine doğru ve evliliği boyunca devam eden bir sarmal söz konusu. Ayrıca çok detaylı bir söylem analizine dahi ihtiyaç duymadan ulaştığımız bir sonuç var ki "**evliliğim boyunca**" kadınlar tarafından en çok tekrarlanan ifade kalıplarından biri.

Açelya'nın Hikayesi

Açelya 27 yaşında. Tekstil sektöründe işçi olarak çalışıyor. Çocukluğunda, hem kendisi hem de kız kardeşi 6 yaşından 10 yaşına kadar öz babası tarafından cinsel istismara maruz bırakıldı. Açelya, annesinin bildiği halde sessiz kaldığını anlatıyor. 10 yaşındayken babasına karşı çıktı. Durumu öğrenen dayısı sayesinde babaya dava açıldı ve hapis cezası aldı. Açelya daha sonra yetiştirme yurdunda yerleştirildi. Genç yaşta evlendi. Bir çocuğu oldu. Evlendiği adam uyuşturucu kullanıyor, Açelya'ya şiddet uyguluyordu. Evliliği süresince şiddet gören Açelya boşanmayı başardı. Ancak ayrıldıktan bir süre sonra aynı mahallede başka bir adamla imam nikahlı olarak yaşamaya başladı. Uzun zamandır çocuğunu göremiyor.

“

Evliliğim boyunca eşimden şiddet gördüm. Eşimle aynı zamanda akrabayız. Ayrılmaya çalıştığımızda aileler araya giriyor ve bizi barıştırıyorlar. Çocuklarımız da bu ortamda büyüdü. Kızım ergenlik döneminde. Bu şiddet onu da olumsuz etkiledi, daha da içine kapandı. Psikolojik sorunlar yaşıyor. Kızıma yardımcı olmak istiyorum. Bu yüzden size ulaştım, sizin bildiğiniz tanıdık iyi bir psikolog var mı? Kızımın görüşmesini sağlayabilir misiniz?

”

“

30 yıldır evliyim, 30 yıldır eziyet görüyorum. Artık bitsin istiyorum. Kocamın kafası iyice bozuldu. Benden sürekli cinsel anlamda bir şeyler talep ediyor. Bir de sürekli tehdit, “Ayrılırsan benim kaybedecek bir şeyim yok, önce seni sonra kendimi öldürürüm” diyor. Yeter, artık ayrılmak istiyorum.

”

Yeni değil ki, ben yıllardır şiddet görüyorum. Maaş kartıma da el koydu. Boşanmak istiyorum ama nereye başvuracağımı bilmiyorum. Kocam, “Gidersen çocukları sana vermem” diyor. Ne yapmalıyım?

HALE(35)

8

ZÜBEYDE (39)

KERİMAN (50)

“ Evliliğim eziyetle geçti benim, ilk günden beri. Daha önce de boşanmak istedim, anlaşmalı boşanmayı denedim ama kabul etmedi. Adam gidiyor, başka kadınlarla birlikte oluyor, bunları videoya çekip zorla bana izletiyor. Sadece benle de kalmadı ki... En sonunda çocuklarıma da izletmeye başladı. Artık kurtulmak istiyorum ama bizi rahat bırakmaz. Zaten “Öldüreceğim” diyor. İstanbul’dan gitmemiz lazım bizim. Boşanacağım, büyük oğlumla (20) da konuştum. O da vekalet verecek, birlikte dava açacağız. ”

ŞERMİN

Bu çok katmanlı şiddet, yetişkinler arasında başlayıp çocuklara doğru çok yönlü istismar şeklinde genişleyerek çoğalıyor. Bazı vakalarda engelli çocukların özel olarak hedef alındığını gözlemliyoruz

Eşim tersanede çalışıyor. Parasını aldığı halde eve vermiyor. Başka kadınlarla ilişkisi var, biliyorum. 14 yaşında bir oğlumuz var, engelli. Özel yani. Sadece bana değil ona da şiddet uyguluyor. Aslında bir kere boşanayım dedim. Bir evimiz var, onu vermeyeceğini söylüyor. “Boşanırsan seni nerede olsun bulur, öldürürüm” diyor.

şiddetin karakteri

Bu süregelen şiddet halinin ayrılma ya da boşanmayla tam bir kırılma yaşadığını söylemek pek mümkün değil. Aysel'in yaşadıkları bunun tipik bir örneği. Firuze'nin hikayesinde ise bir kadının kızıyla birlikte şiddet kuşatmasından kurtulabilmek için elinden ne geliyorsa fazlasıyla yaptığını görüyoruz. Kuşatma boyutuna varmış şiddetin süregelenliğini ortadan kaldırmaya muktedir tek güç devlet. Ancak Firuze'nin ve pek çok kadının hikayesi gösteriyor ki resmi kurumlar da bu kuşatmanın bir parçası haline gelmiş durumda. Dernek olarak özellikle İstanbul Sözleşmesi'nin feshinden sonra bu durumun pekiştiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Devletin korumazlığında pek çok kadın için sığınma evleri acil hayatta kalma merkezi, anlık nefes alma durağı olarak geçici işlev görüyor.

Firuze'nin Hikayesi

Firuze ve dernek arasındaki ilk temas, 9 yaşındaki kızının aile evinde birlikte yaşadıkları amcası tarafından cinsel istismara maruz bırakıldığında kuruldu. Firuze'nin şikayeti üzerine istismarcı erkek tutuklandı. Ancak Firuze'nin eşinin ailesi iftira atıldığını iddia ederek Firuze'yi ve kızını suçlamaya ve üzerlerinde baskı kurmaya başladılar. Firuze'nin eşi, mensubu olduğu tarikat liderine danıştı. Şeyhin yorumu, tacizci amcanın "şeytana uyup bir gaflette bulunduğu ve resmi dava açmanın münasip olmadığı" yönünde oldu. İstismarla suçlanan kardeşinin cezaevinden çıkması için Firuze'nin şikayetini geri çekmesi amacıyla psikolojik baskı kurmaya başladı. Bu durumu kabullenmeyen Firuze eşinden şiddet gördü. Boşanma davası açtı ve boşandılar. Ancak boşandığı erkek çocuklarını görmek bahanesiyle zorla evlerine girip çıkmaya devam etti. Bir süre sonra, Firuze'nin başka bir erkekle ilişkisi olduğunu öne sürerek onu darp etti. Firuze, boşandığı erkeğin ısrarlı takibi ve uyguladığı şiddet nedeniyle uzaklaştırma kararı çıkarttı. Ancak adam bu kararı defalarca ihlal etti. Firuze'yi sokakta, parkta pek çok kez hakarete ve şiddete maruz bıraktı. Firuze tekrar tekrar polise şikayet etti; polis tekrar tekrar adamın ifadesini alıp salıverdi. Bir gün boşandığı erkeğin silah edindiği bilgisini edindik. Dernek olarak derhal polis merkezini aradık. Firuze karakola gidip yeniden ifade verdi, sığınma evi talebinde bulundu. Ancak 3 çocuğu evdeydi. Tüm taleplerimize rağmen polis gidip güvenli bir şekilde çocukları alıp annelerine teslim etmedi. Polisin yapması gereken bu görevi dernek üyelerimiz, silahlı bir saldırgan karşısında risk alarak yerine getirdi. Böylece 3 çocuğu ve Firuze sığınma evine yerleştirildi.

Aysel'in Hikayesi

Aysel eşinden boşanmış, bir kız çocuğu var. Daha önce tekstil işçiliği yapmış ama çocuğuna bakacak kimse olmadığı için temizlik işlerine gidiyor. Uzun süre önce boşandığı erkek, bir gün hasta ve işsiz olduğunu söyleyip onu eve alması için kapısını çaldı. Aysel kabul etmeyince de kapıyı zorladı ve camları kırdı. Aysel bir süre korkudan evden çıkamadı. Şikayetçi olmak istediğini ama nasıl yapabileceğini öğrenmek için bizi aradı.

Şiddetin karakterine dair dikkat çekmek istediğimiz son nokta nesilden nesle aktarılan niteliği. Şiddetin çok yönlü ve süreğen yaşandığı hanelerde yetişen erkek çocuklarının bu mirası aynı çok yönlülükle devraldığı görülüyor. Kadınların ve kız çocuklarının oğul ve ağabey konumundaki erkeklerden tıpkı baba-eş konumundakine benzer nitelikte şiddete maruz kalmaları her gün daha sık karşımıza çıkan bir olgu. Bu anlamda, Lalezar'ın hikayesi tek başına onlarca vakayı içerisinde barındırıyor.

Bir Kuşatmanın Portresi: Lalezar'ın Hikayesi

Lalezar, 12 yaşında berdel ile zorla evlendirilmiş, bugün 40'lı yaşlarında bir kadın. Çocuk yaşta bu evliliğe gücü yettiği oranda direnmeye çalışsa da dini söylemlerle maniple edildi. Evlendiği günden bu yana şiddet gördü. Çocuk yaşta hamile bırakıldı. Geçmişte, eşi çocuklarından birini kucağına alıp beton zemine fırlattı ve Lalezar bir hafta sonra çocuğunu toprağa verdi. Evlilikleri boyunca eşi hiç çalışmadı, evin gelirini hep Lalezar sağladı. Dokuz yıl önce, istediği parayı vermediği için Lalezar eşi tarafından bir kez daha şiddete maruz bırakıldı. Bu sefer sezaryen dikişlerinden yaralanan Lalezar hastaneye kaldırıldı. Üç yerinden yaralanan Lalezar, aile baskısıyla şikayetçi olmaktan alıkonuldu. Ancak bıçak yaralarını gören polisin tutanak tutması sonucunda dava kamu davasına dönüştü. Evli olduğu erkek 4 bin TL para cezası aldı. Lalezar, kendisini yaralayan erkeğe kesilen bu para cezasını ödemek zorunda bırakıldı. Boynundaki altın kolyeyi sattı, gündeliğe gitti. Daha sonra İstanbul'a göç etmeye zorlandı. Evli olduğu erkek, bir gün ev kirasının ödenmesi için, bir başka gün ise dolarla borçlandığı alacaklısının borcunu kapatması için Lalezar'ı fuhuş yapmaya zorladı. Ayrıca, 23 yaşındaki kendi kızına cinsel saldırı tehdidinde bulundu. Kızı başka bir kentteki akrabalarının evine sığınmak zorunda kaldı. Lalezar, şiddet gördüğü bir gün, yardım amaçlı sosyal hizmetlerden gelen yetkililer sayesinde sığınma evine yerleştirildi. Lalezar'ın orada kaldığı 3 ay boyunca, evli olduğu erkek kızlarını eve almadı. Lalezar'ın "Ondan her türlü şiddeti gördüm" dediği erkek hakkında kendisi, kızları, erkeğin kardeşi yasal olarak şikayetçi oldu. Lalezar, sığınma evinden çıktıktan sonra çocuklarını da alarak başka bir semte taşındı. Numarasını değiştirdi. Ancak eşi, çocukları aracılığıyla hem Lalezar'a hem de çocuklarına yönelik ölüm tehditlerine devam etti. Lalezar, yeni taşındığı evin adresine ulaşan bu adam tarafından bulunmamak için birkaç gün boyunca karanlıkta bile yaşadı. Bu süreçte derneğimizle iletişime geçen Lalezar'la birlikte boşanma işlemlerini başlattık. Ancak bu sefer de boşanma aşamasında olduğu eşi, Lalezar'ın telefon numarasına ulaşarak farklı erkeklere dağıttı. Lalezar, sürekli farklı numaralardan taciz, tehdit ve küfür içeren mesajlar almaya başladı.

Tüm bunlar yaşanırken, Lalezar oğlunun uyuşturucu madde kullandığı öğrendi. Bu genç adam kız kardeşini boğmaya kalktı.

Baba-eş konumundaki erkeğin maruz bıraktığı şiddet döngüsüne bu sefer oğlu da fail olarak dahil oldu.

şiddetin karakteri

Kadınların ve çocukların maruz bırakıldıkları şiddetin karakterinin doğru tespit edilmesinin, şiddetle mücadelede sonuç alıcı adımlar atabilmek için hayati önemde olduğunu düşünüyoruz. Derneğimizin gözlemlerine göre kadınlar, çoklu, süreğen ve kalıtsal bir şiddet kuşatması altında yaşıyorlar. Bu durumda; şiddet, politika yapıcılar tarafından bireyler arası tekil bir sorun olarak değil, en küçük birimi hane-aile olan toplumsal bir sorun olarak ele alınmalı.

Şiddetin bir türünden diğerine geçişkenliği, süreğen şiddet döngüsünü ve nesiller arası aktarımı kıracak politikalar üretilmeli.

ŞİDDET ÖRÜNTÜLERİ

Semt gibi kısıtlı bir ölçekte dahi olsa şiddete maruz bırakılan yüzlerce kadınla temas halinde olmak aynı veya benzer olaylar zincirinin başka hayatlarda ne kadar sık tekrar ettiğini gözlemlene olanağı da tanıyor. Tıpkı bir kar tanesinin yuvarlanarak kar topuna dönüşmesi gibi;

- sevgili veya nişanlıyken başlayan psikolojik şiddetin
- nikâh sonrası ekonomik şiddete dönüşmesi,
- gerilim tırmandıkça fiziksel ve cinsel şiddet boyutuna geçmesi,
- bu çok yönlü şiddetin süreklilik kazanması,
- ve varsa çocuklara doğru genişlemesi

şeklinde kalıplaşmış bir örüntü olduğunu söyleyebiliriz.

Eşim aşırı kıskanç bir adam. Çalışmak istiyorum izin vermiyor. Kendisi tersanede yevmiyeci. Evde var 3 çocuk. Yetmiyor. Ondan gizli temizliğe gidiyorum ne zamandır. Bir gün komşunun biri dedikodu etmiş. Gizlice beni takip etmiş. Temizliğe gittiğim evi bastı. "Benden izinsiz nasıl çalışırsın?" diye dövdü, sövdü.

Süreyya, derneğimizin rehberliğinde darp raporu olarak şikayetçi oldu. Ancak ifadesi alındıktan sonra salıverilen eşi, Süreyya'ya şikayetçi olduğu için yeniden şiddet uyguladı. Bunun üzerine sığınma evine yerleşmesini sağladık.

Ben lise mezunuyum. Aslında şimdiye kadar hep ofislerde çalıştım. Ama şimdi bir fabrikada çalışmaya başladım. 2 ay oluyor. Nişanlım çalışmama pek sıcak bakmıyor. Aslında nişanlanmadan önce başladı. Yani baskı yapıyordu. Şiddet uyguladığı da oldu. Korkuyordum ama yine de nişanlandım. Her seferinde "Hastayım, tedavi olacağım" diyor. Ama gidip görünmüyor. Ben ayrılmak istemiyorum. Derneğin psikolojik destek verdiğini söylediler. Nişanlım için destek talep ediyorum.

şiddet örüntüleri

Bu şiddet örüntüsü o kadar sık tekrar ediyor ki, Esenyalı'da yaşayan kadınların hayatlarında temel bir motif olarak ele almak yanlış olmaz. Bu temel motif üzerinde erkeğin uyuşturucu kullanması gibi yine sık tekrar eden risk faktörleri olmakla birlikte **en çok çeşitlenen unsur ekonomik şiddet** gibi görünüyor. Kimi zaman "çalışmaya zorlama", kimi zaman "çalışmasına izin vermeme" şeklinde gerçekleşebiliyor. Bunların yanı sıra eğer kadın çalışıyorsa "banka-maaş kartına el koyma" da sık rastlanan bir durum. Kadınlar, en çok kendileri çocuk bakımı ya da erkeklerin baskısı yüzünden çalışmazken "parasız bırakılma" halinden şikâyet ediyorlar.

Burada yine pandemi etkisiyle bir yoğunlaşma gözlemliyoruz. Kısa çalışma ödeneği, ücretsiz izin ya da işten çıkarma gibi çeşitli biçimlerde geliri azalan hanelerde geçim ve bakım maliyetini karşılamak güçleştikçe işgücü dışında bırakılan kadınların başarması beklenen bir imkânsız var: Ailenin toplam bakım yükünü para olmadan gerçekleştirmek. Para olmadan yemek yapmak, bebek maması yaratmak, çocuk bezi buluşturmak gibi... Öyle ki, en sık tekrar eden ifade kalıplarından biri de

"Bana 'sürekli para istiyorsun,' diye bağırıp vurdu."

Bu imkânsız görev başarılamadıkça siyaset, medya ve geleneksel ataerkil kültür tarafından kışkırtılan erkeklik, sık sık tekrarlanan ve giderek çoğaldığını gözlemlediğimiz iki davranış türünü öne çıkarıyor.

1 . Terk etmek ya da "sokağa atmak" suretiyle yoksulluğa düşürme

Derneğimizin dayanışma ağına hala evli olduğu eşinden ya da boşandığı erkekten şiddet gördüğünü belirterek dahil olan 125 kadından 20'si vaka günlüğümüze "eşim beni terk etti" ve/ya "eşim beni sokağa attı" şeklinde kaydedilmiş durumda. Bu neredeyse her 6 kadından 1'ine tekabül ediyor. Evlilik süresince iş gücünden uzaklaştırılarak yoksullaştırılan kadınlar, geçimin imkansızlaştığı noktada bir de derin yoksulluğa itiliyorlar.

Bu da yeni bir döngü başlatıyor. Zira bu durumdaki kadınların önündeki yeni imkânsız görev, iş gücüne girebilmek. Kimisi yeniden, kimisi ilk defa. Her iki koşulda da uzunca bir süre iş gücünde olmayıp dahil olmak zor. Çoğu durumda en büyük engel çocuk bakımı yükü oluyor. Kadınlar bu durumla belli başlı yöntemlerle baş etmeye çalışıyorlar. En sık karşılaştığımız 3 yöntem şöyle:

- 1.Aileye geri dönmek (ve burada yeniden bir şiddet sarmalına dahil olmak),
- 2.Devlete başvurup sosyal yardımlara bağımlı hale gelerek hayatta kalmak şeklinde özetlenebilecek minimal bir yaşam sürmek,
- 3."İş bulup ev tutana kadar" çocuklarının bakım yükünü aileden birine, mümkünse babaya ya da sosyal hizmetlere bağlı yurtlara devretmek.

Uzun zamandır evliyiz. Abimle araları iyiydi. Bir gün bir öğrendim ki birlikte pis işlere karışmışlar. Bu ortaya çıkınca da suçu birbirlerine attılar. Araları bir bozuldu... Ama olan bana oldu. Kocam "Çık git evimden, seni istemiyorum" dedi bana. İki bebeklerim var benim. Beni ikizlerimle sokağa attı. Ailemin yanına da dönemiyorum. Orada da abim var. Her şey için beni suçluyor. Bir arkadaşımın evinde kalmaya başladım ama nereye kadar. Ben organize bir fabrikada çalışıyorum. Aldığım maaş belli, bebeklere yetemiyorum. Boşanmak istiyorum, velayeti de babaları alsın.

Evliliğim boyunca eşimden sürekli şiddet gördüm. Eşim bizi bırakıp gitti. Ben de 2 çocukla birlikte kaynanamın yanında kaldım. Bir süre sonra kaynanam beni 'Kocan yok git buradan' diyerek evden kovdu. Şu an bir arkadaşımın yanında kalıyorum. Sosyal hizmetlere başvurduğum, kendime bir ev tuttum. Çocuklarım için mama ve beze ihtiyacım var.

Şiddet örüntüleri

2. Tek Taraflı Çok Eşlilik Dayatması

“Terk etme” ya da “sokağa atma” hikayelerinin bir kısmıyla iç içe geçen ama kendisi başlı başına bir olgu halini alan bir başka davranış kalıbı ise erkeklerin tek taraflı olarak çok eşlilik dayatması. Kadınların sık tekrarlanan ifadesiyle “başka bir kadınla imam nikâhı kıyması” ya da “kuma getirmek istemesi.” Bu davranış, aynı zamanda bir süredir siyaset alanında baş gösteren, nafaka hakkının gasp edilmesi ya da boşanmalarda arabuluculuk getirilmesi gibi kadınların medeni haklarına yönelik ihlalleri meşrulaştırıcı girişimlerle de oldukça ilintili. Üst siyasette bu girişimler sürerken görüyoruz ki toplumsal tabanda medeni hakların altı fiilen oyuluyor.

Giderek artan bu olguya karşı kadınların tepkilerini genellemek ya da en azından belli başlı eğilimlere gruplandırmak daha geniş çaplı ve derinlemesine bir araştırmayı gerektiriyor. Şimdilik derneğimize bu türden bir hikâyeye gelen kadınların çoğunun boşanmayı düşündüğünü ifade edebiliriz. Ancak boşanmayı düşünmek ile bunu hayata geçirebilmek aynı şeyler değil. Bazen bu çok eşlilik dayatmasını katlanabildiği son raddeye kadar kabul etmek zorunda bırakıldıkları da bir gerçek.

15 senelik evliyiz. Hiç çocuğumuz olmadı. Gitti başka bir kadınla imam nikâhı kıydı. Beni de sokağa attı. Kız kardeşimin yanına sığındım. Ama eniştem beni evde istemiyor. Akrabalar, “Çocuğun yok nasıl olsa, sen de onlarla birlikte yaşa” diyorlar. Bu yaştan sonra... Ben istemiyorum. Boşanmak istiyorum. İş bulmam lazım.

Bedriye'nin Hikayesi

Bedriye 15 yıllık evli. Geçmişinde çok çalışmış ancak eşi tarafından çalışma hayatından alıkonulmuş bir kadın. Bir gün eşi eve tanımadığı bir kadınla geldi. Bedriye eşinin onu uzun süredir aldattığını bu şekilde öğrendi. Adam, artan hayat pahalılığı yüzünden “İkinize ayrı evlerde bakamıyorum, olmuyor” diyerek Bedriye'ye çok eşliliği dayattı. Bu durumu kabullenmeyen Bedriye boşanmak istedi. Ancak adam boşanmayı kabul etmediği gibi “Boşanmak istiyorsan git davayı kendin aç. Sana para vermem” diyerek Bedriye'yi tehdit ediyor.

16

NİLGÜN (45)

Azize'nin Hikayesi

Azize 32 yaşında. İlkokul 3'te okulu bırakıp çalışmaya başlamış, 20 yaşına kadar çalışmış. 10 yıldır evli, 2 çocuğu var. Küçük çocuğu kronik hasta. Uzakta çalıştığı için eve nadiren gelen eşi pandemiye bahane ederek eve hiç gelmemeye başladı. Bu süreçte eve para da göndermedi. Bir süre sonra eve geldiğinde bu nedenle tartışma çıktı ve eşi tarafından şiddete maruz kaldı. Adam evi terk etti.

Azize bunun üzerine karakola başvurdu. Orada tesadüfen karşılaştığı tanıdık bir polis memuru, eşini bulacağını söyledi. Bu araştırma sonucunda eşinin başka bir kadınla bir yıldır imam nikâhlı olduğunu öğrendi. Azize, uzaklaştırma kararı aldı ama adam eve gelip kendisine birlikte yaşamayı teklif etti. Adam, "Ters dubleks bir ev tutacağım, ikiniz ayrı dairelerde yaşarsınız. Hamide (hamile olan diğer eşi) çocuklara bakar, sen de çalışırsın. Birlikte geçinir gideriz," diyerek planını Azize'ye anlattı. Azize'nin bu teklifi reddedip dava açacağını söylemesi üzerine adam çocuğunun düzenli alması gereken ilaçları almamaya başladı.

"Birlikte otururuz, yoksa sana nafaka yok"

diye tehdit ediyor.

şiddet örüntüleri

Kocam bir daha evlendi. Kuma getirdi yani. 4 yıl birlikte yaşadık. Onu da kandırılmış, “Evli değilim” demiş. Ben kaçarak evlendim. Ailemin yanına da dönemedim. Kadınla kavga ettiğimizde ikimizi birden dövüyordu. **Aslında şiddet mağduru iki kadındık ama birbirimize destek olamıyorduk.** Öbür kadınla evlendiğinde benim çocuğum çok küçüktü. 4 yıl durdum. Sonra çocuğumu da alıp evden kaçtım. Bir arkadaşımın yanına yerleştim. Bir süre onun yanında kaldım. Ama kocam peşimi bırakmadı. Öldürmekle tehdit etti. Sağ olsun, arkadaşım beni yalnız bırakmadı. Bir buçuk yıldır boşanmak için uğraşıyorum. Daha yeni kabul etti anlaşmalı boşanmayı. O da neden? Tazminat alacak, sırf bana vermemek için anlaşmalı istiyor.

Biz akrabayız. Görücü usulü evlendik. Daha yeni evlenmişiz, beni sevmediğini söyledi. Sonra gitti, eskiden sevdiği bir kız vardı, onu kaçırdı. Şimdi hepimiz beraber yaşıyoruz. Kuma gibi yani. Evden gitmemi istiyor, boşanma davası açtı. “İstedğin her şeyi alabilirsin” diyor. Ben kabul etmedim. Nasıl ederim? Gururum ayaklar altına alındı benim. İnsanlar arkamdan konuşuyor. Boşanmayacağım, o gitsin.

SEHER (40)

Tüm bu şiddet örüntüleri, kadınlara yönelik psikolojik, ekonomik, fiziksel ve cinsel şiddet kuşatmasının gündelik hayatta nasıl işlediğini gösteriyor. Giderek daha fazla kadının, kendini en temel yaşam haklarından ve medeni haklarından yoksunlaştırılırken bulması kadınlar aleyhine yapısal bir dönüşüme de işaret ediyor. Bu ablukanın kırılması için;

- ✓ Başta aktif şiddete maruz bırakılan kadınlar olmak üzere tüm kadınlar için istihdam güvencesinin sağlanması;
- ✓ Sosyal hizmetlerin bürokrasi dağının ardındaki bir ödül olmaktan çıkarılıp mahalle bazında kolay işleyen bir yapıya kavuşturulması;
- ✓ Her mahalleye sağlık hizmeti donanımına sahip 7/24 çalışan ücretsiz kreşlerin açılması;
- ✓ Kadınların medeni haklarını tehlikeye atan tüm politik girişimlerden vazgeçilmesi gerekiyor.

flört şiddeti

GENÇ KADINLARIN SAKLI KÂBUSU: FLÖRT ŞİDDETI

Ailenin sınırlarının biraz dışına çıkıldığında, en dikkat çekici şiddet örüntülerinin başındaysa ortaöğrenim çağındaki genç kızların sevgili konumundaki erkekler tarafından maruz bırakıldığı flört şiddeti geliyor. Gelişen iletişim teknolojisinin araçlarıyla birleştiğinde flört şiddetiyle siber şiddetin birbirini beslediğini görüyoruz. Mahremiyetin ifşası, şantaj, tehdit, ısrarlı takip gibi ihlaller "Görüntülerini sosyal medyada paylaşıyorum", "Yaşadıklarımızı aileme söylerim", "Mahallede adını çıkarırım" gibi pek çok vakada tekrar eden cümlelerde hayat buluyor. Erkek-aile-sosyal çevre kiskacına alınan genç kadınlar, ömür boyu sürebilecek psikolojik hasarlar alıyor.

Betül'ün hikayesi:

"Mahallede adını çıkarırım."

Betül 17 yaşında, lise öğrencisi. Bir yıldır tanıdığı bir arkadaşıyla aralarında duygusal bir çekim gelişti. Yakınlaştılar. Ancak Betül, bu olaydan sonra sözü edilen erkekle görüşmeye devam etmek istemedi. Bunun üzerine erkek tarafından eğer onunla cinsel birliktelik yaşamazsa aralarında geçen şeyleri ailesine duyuracağı ve "mahallede adını çıkaracağı" söylenerek tehdit edildi.

Aytül'ün hikayesi:

"Görüntülerini paylaşıyorum."

Aytül 17 yaşında, lise öğrencisi. 18 yaşındaki sevgilisinden fiziksel şiddet gördü. Daha sonra mahrem fotoğraflarının sosyal medyada dolaşıma sokulmasıyla tehdit edilerek cinsel saldırıya uğradı. Bu da yeni bir şantaj döngüsü yarattı. Derneğimizle psikolojik destek talep ederek buluştu.

Şahsenem'in Hikayesi:

"Herkesi yayarım."

18 yaşında bir lise öğrencisi. Sevgilisi elinde bulundurduğu özel görüntülerini yayınlamakla tehdit etti. Direnen Şahsenem sokak ortasında uyuşturucu bağımlısı olan erkeğin fiziksel şiddetine maruz bırakıldı. Şahsenem yaşadıklarını ailesiyle paylaşarak korunma mekanizması geliştiremiyor.

İlayda'nın Hikayesi:

"Geçmişte yaşadıklarını herkese anlatırım."

İlayda 17 yaşında bir lise öğrencisi. Geçmişte cinsel istismara ve tacize maruz bırakılmış. Bunu bilen sevgilisi teşhir etmekle tehdit etti. Bu durumu istismar ederek İlayda'yı cinsel saldırıya kalkıştı. İlayda kaçarak kurtuldu. Dernekle iletişime geçtiğinde söz konusu erkekle hala görüşüyordu.

Gözde'nin Hikayesi:

"Sadece seni değil, tüm aileni..."
Gözde 17 yaşında, lise öğrencisi. İnternette tanıştığı bir erkekle arkadaşlık kurdu. Bir süre sonra bu erkek, Gözde istemediği halde onunla birlikte olmak için yaklaşık 580 km uzaklıkta yaşadığı kentten İstanbul'a geldi. İş bulup yerleşti. Israrlı takip tacize, tacizler de şiddete dönüştü. Sadece Gözde değil, tüm ailesini tehdit etti.

Yaprak'ın Hikayesi:

"Ailene söylerim."

Yaprak 18 yaşında, lise öğrencisi. Kendisiyle aynı lisedeki sevgilisi tarafından baskı görmeye başladı. Başını örtmezse yaşadıkları birlikteliğin ailesine duyurulmasıyla tehdit edildi.

“

Erkek arkadaşım aşırı kıskanç. Sürekli baskı, paranoyak. Geçen gün beni zorla ormanlık bir yere götürdü. Ertesi gün gittim, karakola şikayet ettim. Ama ailemin haberi yok. Duysalar kötü olur. Ben şikayetimi geri çekmek istiyorum, nasıl yapabilirim?

Özellikle ortaöğretimdeki gençler arasında yaygın flört şiddetine karşı farkındalığın geliştirilmesi için okullarda özel akran eğitimleri ve mahremiyet eğitimleri düzenlenmeli. Flört şiddeti ve siber şiddete maruz bırakılan genç kadınlar üzerindeki "ailem öğrenirse" baskısının ortadan kaldırılması için ebeveynler arasında flört şiddeti ve yarattığı psikolojik sonuçlara hakkında bilinçlendirme faaliyetleri yapılmalı.

Şiddetin sonuçları

ŞİDDETİN SONUÇLARI: PSİKOLOJİK, BİLİŞSEL VE SOSYAL

Hiç şüphesiz ki şiddetin en ağır hissedilen sonucu psikolojik. Utanma, suçluluk, değersizlik gibi rahatsızlık verici hisler, depresyon, kaygı bozukluğu, sosyal fobi, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal rahatsızlıklar şiddet kuşatmasının kadın ve kız çocuklarının ruhunda bıraktığı genel hasarlar. Tüm bu psikolojik bozukluklar etkileri ömür boyu süren davranışlara dönüşebiliyor. Örneğin, genç yaşında sevgili ya da nişanlının flört şiddetine maruz kalan kadınlar, oldukça sağlıksız romantik ilişkilere girebiliyor. Ya da tam tersi, nadiren de olsa aynı şiddete bir daha maruz kalmamak için kendilerini yalıtıyor, yalnızlaştırabiliyorlar.

Şiddetin en ciddi psikolojik sonucu kuşkusuz intihar düşüncesi. Bunun en çok genç kızlarda yaygın olduğunu görüyoruz.

Dayanışma ağımız dahilinde bu yıl 5 intihar teşebbüsü ya da intihar düşüncesi vakası tespit ettik.

Bu vakalarda asıl çarpıcı olan nokta yaşlarıydı. Dördü lise çağında olan; 15,16,17, 18 yaşlarındaki genç kızlardı. Diğeri ise 26 yaşındaydı. Bu vakalarda şiddet yoluyla intihara sürükleyen erkekler ise ağabey, baba ve sevgili konumundaydı.

Ben abimle ezelden beri hiç anlaşamam. Aşırı baskıcı bir yapısı var. Üniversiteye gidince ne güzel uzaklaşmıştık. Ama pandemi yüzünden eve dönmek zorunda kaldım. Sürekli baskı, sürekli kavga. En son geçen gün yine tartıştık. Üzerime yürüdü. Ailemde herkes onun tarafını tutuyor, özellikle de annem. Dayanamıyorum. İntiharını bile denedim.

CEYLİN (26)

Çiçek'in Hikayesi

Çiçek 17 yaşında bir lise öğrencisi. Kız Kardeşimle Güçlüyüm projesi kapsamındaki eğitim seminerlerimiz sırasında ruhsal bir kriz geçirdi ve içinde bulunduğu durumu kadın dayanışmasına açtı. Annesi fabrikada işçi. Hem kendisi hem de annesi çok ciddi boyutlarda fiziksel şiddet görüyorlardı. Yaşadıkları psikolojisini o kadar kötü etkilemişti ki intihar etmeyi planladığını söyledi.

Şiddetin sonuçları

Kızım 18 yaşında. 12 yaşındayken tacize uğradı. Ben de bu yüzden çok baskı yaptım büyürken. Ama şimdi ağır depresyon yaşıyor. Ne zaman dışarı çıksa birine aşık olup geliyor. Babası da bu yüzden hem beni hem de kızımı dövüyor. Bizim bundan kurtulmamız lazım. Ama önce kızımın psikolojisini düzeltmek istiyorum.

ÇİĞDEM

Kızım lise son sınıfta. Psikolojisi çok kötü. Küçükken başına gelen bir olay yüzünden. Şimdi 18 yaşında ama bir türlü atlatamıyor. Okula bir sene ara bile vermek zorunda kaldı o zaman. Bir yıl sonra yeniden başladı. Ama yine okulu bırakmak istiyor. "Bu yıl okula gitmeyeceğim" diyor. Psikoloğa götürmek istiyorum.

ZEHRA

Erkeklerin uyguladığı şiddetin çocuklarında, özellikle de kız çocuklarında yarattığı psikolojik sorunların çözümü için gereken emek ise yine anne konumundaki kadınlar tarafından yükleniliyor. Derneğimize pek çok kadın, kızının "başına gelen olaylardan ötürü" psikolojik destek talebiyle ulaşıyor.

Bunların yanı sıra giderek artan sayıda bilişsel bozukluk vakası gözlemlemeye başladık. Dolaylı ya da doğrudan şiddete ve/ya istismara maruz bırakılan çocuklarda öğrenme güçlüğü şikayeti artıyor.

SERAP

Bir gün okulda öğretmen yanına çağırdı. Çocuğumun öğrenme güçlüğü çektiğini söyledi. Uzman bir doktora götürmem gerekiyormuş. Randevu aldım, psikoloğa götürdüm. Doktor, "Aile içinde yaşanan şiddetten olumsuz etkileniyor" dedi. Ama ne yapayım? Ayrılamam, çok korkuyorum. Boşanmadan bu sorunu nasıl çözebilirim? Yardım edin.

HAFİZE (29)

Kızım 12 yaşında. Küçükken kötü bir olay yaşadık. O vakit bir yıl boyunca doktora gittik geldik. Psikoloğa. Şimdi okula gidiyor. Okuldaki rehber hocası "Kızınızın öğrenme güçlüğü var" dedi. Yeniden psikolog desteğine gitmemiz lazım.

Kötü bir evlilik geçirdim. Kocam olacak adam şiddet uyguluyordu. Sadece bana da değil, çocuklarıma da. Yakın zamanda nihayet boşandık. Ama çok yıprandık. Oğlumda gelişim bozukluğu çıktı. Konuşmıyor. Dil terapisi alması lazım, diyorlar.

NURCAN

23

boşanmaya yaklaşım

BOŞANMAYA YAKLAŞIM: ÇÜNKÜ/AMA/VE DÖNGÜSÜ

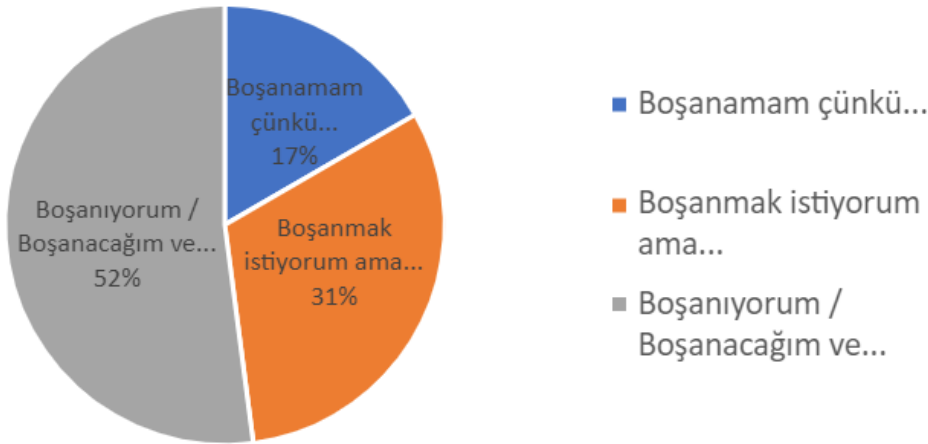
Kadınların yaşadığı şiddet kuşatması çok yönlü olduğundan şiddetin yaşandığı evlilikleri sonlandırmak da çok yönlü bir “boşanma planı” gerektiriyor. Her şeyden önce şiddet yüzünden boşanmayı düşünen kadınların hepsi can güvenliğinden endişe ediyor. Bunu barınma ve gelir güvencesizliği takip ediyor. Bu bariyerleri aşmak üzere adımlar atılmaya başlandığında ise caydırıcı tüm tehlikelerle tek tek yüzleşmek zorunda bırakılıyorlar. Bu sürecin kendisi şiddet kuşatması altında yaşamak kadar yorucu ve yıpratıcı. Bu nedenle şiddet döngüsünün bir uzantısı ya da parçası şeklinde ele almak gerekiyor.

Bu süreçte devletin oynadığı role ayrıca değineceğiz. Bu bölümde kadınların boşanmaya yaklaşımlarının bir resmini çıkarmaya çalıştık. Hala evlilik birliği içerisinde olan ve görüşmelerimizde boşanma seçeneğinin konuşulduğu kadınların kurduğu tekrar eden söylemleri 3 ana grupta toplamak mümkün oldu:

- Boşanamam çünkü... (yüzde 17);
- Boşanmak istiyorum ama... (yüzde 31);
- Boşanıyorum/Boşanacağım ve ... (yüzde 52)

Bu gruplandırmaları aşamalar şeklinde düşünmek de mümkün. “Boşanamam çünkü...” boşanma fikrine en uzak olunan bir dönemi temsil ederken “Boşanmak istiyorum ama...” biraz daha yaklaşıldığı ama engellerin biraz daha az caydırıcı olduğu bir karar öncesi anı niteliyor. “Boşanıyorum/Boşanacağım ve...” grubu ise artık boşanma kararının alındığı andan, kadının evi terk edip kendini korumaya aldığı, boşanma işlemlerini (avukat sorma ve bulma, dilekçe yazma, protokol hazırlama vb) başlattığı geniş bir aşamayı tarif ediyor.

Kadınların Boşanma Fikrine Yaklaşımı

boşanmaya yaklaşım

Bu gruplandırmayı yapmamızın asıl nedeni ise boşanmaya genel yaklaşımı belirten cümlelerin sonundaki çünkü/ama/ve bağlaçlarından sonra gelen açıklamaların her grupta aynı olması. Yani kadınlar şiddet kurtulmak üzere boşanma sürecine girdikleri andan itibaren her aşamada aynı güçlüklerle savaştırmaya devam ediyorlar. Bu durum ihtiyaç duyulan bütünlüklü politikayı ve kadınların sistemden taleplerini daha da belirgin kılıyor.

BOŞANAMAM ÇÜNKÜ....

- "Gidecek yerim yok."
- "İşsizim. Param yok."
- "Akrabayız. Aileler araya giriyor."
- "Kimsem yok."
- "Eşim beni sürekli takip ediyor."
- "Banka kartlarıma el koydu."
- "Çok korkuyorum."
- "Tek başıma çocuklarıma bakamam."

BOŞANMAK İSTİYORUM AMA....

- "Korkuyorum"
- "Öldürmekle tehdit ediyor"
- "Bana bir şey yapmasından korkuyorum."
- "Ne yapacağımı, nasıl yapacağımı bilmiyorum."
- "Avukat tutacak param yok."
- "Deport edirim diye korkuyorum."
- "Ama önce kaçıp izimi kaybettirmem lazım."
- "İş yerinden izin alıp işlemleri başlatamıyorum."
- "Şu an saklanıyorum."
- "Ailemin yanına gidemem, beni istemiyorlar."
- "Mahkeme boşamıyor."
- "Evi vermemekle tehdit ediyor."
- "Çocukları göstermemekle tehdit ediyor."

- **CAN GÜVENLİĞİ**
- **İSTİHDAM/İŞ GÜVENCESİ**
- **BARINMA HAKKI**
- **ÜCRETSİZ VE NİTELİKLİ ÇOCUK BAKIMI**
- **ÜCRETSİZ, HIZLI VE ETKİN YARGI SÜREÇLERİ**
- **YERİNDE VE YEREL SOSYAL HİZMET**

BOŞANIYORUM/BOŞANACAĞIM VE...

- "Sığınma evine gitmek istiyorum."
- "Gidecek yerim yok."
- "Başka şehre taşınmam lazım. Yoksa beni bulur."
- "Ayrı ev tuttum ama hiç eşyam yok."
- "Şimdiye dek hiç çalışmadım. İş arıyorum"
- "Çalışmam lazım ama çocuğuma bakacak kimsem yok."
- "Davayı açtım ama avukat tutacak param yok."
- "Sokakta kaldım."
- "Dava açmak için ne yapmam gerekiyor?"
- "Karşı taraf çekişmeliye götürdü."
- "Sosyal hizmetlere başvurduğum ama destek alamadım."

boşanmaya yaklaşım

“ Ben yetiştirme yurdunda büyüdüm. Yaşım erince de sonrasında bir akrabamın evine yerleştim. Kocamla da bizi o tanıştırdı zaten. O evlendirdi. Kocam uyuşturucu kullanıyordu. Beni dövüyordu. Ben de evi terk ettim. Bu mahalleye geldim, küçük bir ev tuttum. Boşanma işlemlerimi de başlattım. Çalışmam lazım, gelir yok. Ama çocuk var, bakacak kimsem yok. İş arıyorum ama çocuğu ne yapacağımı bilmiyorum. ”

SELVİ

“ Çocuğum ağır engelli. Kocam beni suçluyor. "Senin yüzünden böyle doğdu bu çocuk" diyor. Şu an boşanamam ekonomik gücüm yok. ”

ASUDE

“ Eşim şiddet uyguluyordu. Evi terk ettim, annemin yanına geldim. Sonra gittim boşanma davası açtım. Mahkemeye çıktık. Nereden akıl aldıysa "Karım beni aldattı" dedi. Duruşma ertelendi. Resmen iftira attı ve anlaşmalı boşanmayı çekişmeli hale getirdi. Baroya da başvurduğum ama çok ilgilenmediler. ”

FERYAL

boşanmaya yaklaşım

“
Sığınma evindeyim. Üç çocuğum var. Biri yanımda, engelli olduğu için yanımda. Ama diğer ikisi aklımdan çıkmıyor. Küçük 11, büyük 15 yaşında. Babaları zorla tekstilde çalıştırıyor, para getirsinler diye. Ben onları da alıp yeni bir hayat kurmak istiyorum. Okula devam etsinler istiyorum.”

AHU (32)

“
Ben kaçarak evlendim. 16 yaşımıdaydım. Genç yaşta da anne oldum. Eşim uyuşturucu bağımlısıydı. Hem şiddet hem de başka kadınlarla beni aldatıyordu. Boşandım. Ailemin yanına geri döndüm. Ama baskı bitmiyor. Başka yere de gidemiyorum çocukla. Ekonomik gücüm yok. Ben özgür yaşamak istiyorum. Babam sürekli kapan diyor. Bu baskıdan çok sıkıldım.”

MELİKE (19)

“
Severek evlendim aslında. Ama 2 ay evli kaldım. Neden? Çünkü kocamın uyuşturucu kullandığını öğrendim. Üstüne bir de dayak başladı. Daha yeni evli olduğumuz için evliliğin iptali için başvurdum hemen. Ailemin yanına taşındım. Ordayım şimdi. Ama ayrı bir eve çıkmak istiyorum. Olmuyor. İşte şimdi hem iş hem ev arıyorum. Ama ev sahipleri bekar kadına ev vermiyor. Ne düşünüyorlarsa artık?”

GÜZİDE (26)

“
Eşim hem bana hem de çocuklarıma şiddet uyguluyor. Kızım üniversite öğrencisi olduğu için evden ayrıldı. Eşim sadece şiddet uygulamıyor ayrıca beni farklı kadınlarla aldatıyor. Ekonomik olarak çok zor durumdayız. Boşandığım taktirde ailemin yanına gidemem beni istemiyorlar. Yani gidecek bir yerim yok. İş arıyorum bana bu konuda yardımcı olur musunuz?”

GÜLBAYAZ (43)

boşanmaya yaklaşım

Cavidan'ın Hikayesi:

Cavidan'la Eylül 2020'de düzenlediğimiz Kız Kardeşimle El Ele Şenliği'nin duyurusu için kapı kapı dolaşırken tanıştık. İstanbul'un başka bir ilçesinde yaşıyordu. Eşinden şiddet gördüğü için koruma tedbiri kararıyla yer değiştirmişti. İki çocuğuyla yeni bir ev tutmuş, bir aylık da kirasını ödemişti. Ancak hem iş arasa da iş bulamıyor hem de tehdit devam ettiği için sınırlı bir alanda gezebiliyordu. Defalarca Sosyal Hizmetler'e başvurmuş ama hala bir sonuç alamamıştı.

Mergül'ün Hikayesi:

Mergül, eşi tarafından sistematik olarak şiddet görmüş 40'lı yaşlarında bir kadın. Bu şiddet sonucu el parmakları kırılmış, hala elini kullanmakta zorluk çekiyor. Ancak bir şekilde güç bulup bu şiddet döngüsünü kırmayı başardı ve eşinden boşandı. Ondan uzaklaşmak için semtimize taşındı. Kendisi gibi bir şiddet mağduru kadınla birlikte yufka dükkanı açtılar. Bunun için de mikro kredi çektiler. Bankalar her ne kadar adına "mikro" dese de Mergül ve arkadaşı bu borcu yıllarca sırtlarında taşımak zorunda.

DEVLETİN ROLÜ

Anlaşılabileceği gibi kadınların şiddet kuşatmasından kurtulabilmesi için ortaya çıkan tüm acil ihtiyaçlar (can güvenliği, iş ve istihdam güvencesi, barınma, ücretsiz ve nitelikli çocuk bakımı, hızlı ve etkin yargı süreçleri, yerinde ve yerel sosyal hizmet) devletin rolüyle ilintili. Ancak gözlemlediğimiz tüm vakalarda devletin bu rolü ya hiç yerine getirmediğini ya da kadınları yarı yolda bıraktığını görüyoruz. Çoğu durumda kadın, birey olarak erkeğe bağımlılıktan çıkıp erkek egemen bir devlet sistemine bağımlı hale geliyor. Bu durumda kolluk kuvvetleri, yargı mekanizmaları ve sosyal politika uygulayıcıları da şiddet kuşatmasındaki yerini alıyor. Dolayısıyla, her şeyden önce merkezi politikanın kadına yönelik şiddet politikasında bir değişim şart.

“

Eşimi yıllar önce bir iş kazasında kaybettim. Üç çocuğum var. Yalnız zor. 4 yıldır bir adamla birlikteyim. Arada bizim evde kalıyor. Kendisi çalışmıyor. Ben işe gittiğimde çocuklara o bakıyor. Sonradan öğrendim, pis işlere bulaşmış. Sonra bir baktım kızıma şiddet uyguladı. Tabi ki hemen evden kovdum. Ama hayatımıza kabus gibi çöktü. Sürekli tehdit... Gittim karakola şikayet ettim. ‘Kocan değil, bir şey yapamayız’ deyip şikayetimi kabul etmediler.

”

Busenaz’ın Hikayesi

Busenaz, lise öğrencisi. Sigara içtiğini öğrenen babası boğazına silah dayayarak onu ölümle tehdit etti. Bunun üzerine korkup evden kaçan Busenaz’ı ertesi gün polis buldu ve silahı bulunan baba hakkında hiçbir işlem yapmadan ailesine geri teslim etti. Busenaz depresyonda ve psikolojik desteğe ihtiyaç duyuyor.

Seda’nın Hikayesi

Seda 32 yaşında. Eşinden ağır şiddet görüyordu. Gidecek yeri olmadığı için bir gün karakola başvurdu ve sığınma evine gitme talebinde bulundu. Ancak polis, 6284 Sayılı Kanun’a aykırı davranarak önce darp raporu şartı koştu, ardından da

“Peşinde seni öldürecek kimse yoksa seni sığınma evine götüremeyiz”

diyerek Seda’nın başvurusunu kabul etmedi. Seda karakoldan çıktıktan sonra gidecek yeri olmadığı için sokakta ağlamaya başladı. O esnada onu gören mahallelinin derneğe yönlendirmesiyle bizimle iletişime geçti. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na bağlı ALO 183 hattını aradık, durumu anlattık. Ancak Seda tüm bu devlet bürokrasisinden yılmış bir şekilde şiddet gördüğü evine dönmek zorunda kaldı o gün.

29

devletin rolü

Ece'nin Hikayesi

Ece 28 yaşında, tekstil işçisi. Severek evlendiği ilk eşini kaybetmiş. Genç yaşta dul kaldığı için akrabaları baskı yaptı ve evliliğe zorladı. Ancak ikinci evliliğinde sürekli şiddet gördüğü için boşandı. Boşandığı erkeğin ısrarlı takibi ve tehditleri sürerken, Ece bu erkeğin soyadından kurtulmaya çalıştı. Başvuru yaptığı bir işyerinde işe alınacaktı ancak boşanma kararının onanmasının gecikmesi, pandemi nedeniyle adliyelerin tam zamanlı çalışmaması ve boşandığı erkeğin gelip imzalı onay vermemesi yüzünden kendi soyadına banka hesabı açamadı. Bu nedenle usta makinacı olmasına rağmen sosyal güvencesiz bir işte asgari ücretin altına çalışıyor.

Selvi'nin Hikayesi

Selvi 19 yaşında genç bir kadın. Sevgilisinin şiddetine maruz kaldı. Yaşadığı şiddeti ailesine anlattı ve ailesinin de desteğiyle şikayetçi oldu, dava açtı. Ancak şiddet uygulayan erkekle ilgili herhangi bir işlem yapılmadı. Hala duruşma görülmedi. Şiddet uygulayan erkek, genç kadını tehdit etmeye devam ediyor.

Sariye'nin Hikayesi

Sariye 26 yaşında, bir çocuk annesi. Eşinden şiddet gördüğü için boşanmaya karar verdi. Çalışıyor olmasına rağmen aldığı ücret bir avukat tutmak için yetersizdi. Baroya, adli yardıma başvurmak istedi. Ancak ikamet ettiği muhtarlık fakirlik belgesi vermedi. Bunun üzerine derneğimizle iletişime geçti. Söz konusu muhtarlığa birlikte giderek fakirlik belgesini alabildik.

Nur'un Hikayesi

Nur 40 yaşında. Şiddet gördüğü eşinden boşanmak için dava açtı. Parasal sıkıntıları olduğu için barodan adli yardım talep etti. Boşanmayı reddeden erkek davayı çekişmeli boşanmaya taşıdı. 3 yıllık çekişmeli mahkeme sürecinin sonunda Nur'a hiçbir gerekçe sunulmaksızın davanın kapandığı bildirildi.

Siyara'nın Hikayesi

Derneğimize kıyafet yardımı almak için adım atan Siyara, derin yoksulluk içinde yaşayan mülteci bir kadın. Eşi hastalık yüzünden ölmüş, çocuklarıyla yalnız kalmış. Büyük oğlu uyuşturucu kullanıyor, hem Siyara'ya hem de kardeşlerine şiddet uyguluyordu.

Tüm bunlar yaşanırken bir de geçici kimlikleri iptal edildi.

Kayıtlı çalışmıyor ya da sosyal yardımlardan faydalanamıyor.

Türkiye Cumhuriyeti tarafından uygulanan göç ve göçmen politikaları ve mülteci haklarının tam tanınmaması mülteci kadınları şiddet kuşatmasına hapsediyor.

Amina'nın Hikayesi

Amina 34 yaşında Orta Asyalı göçmen bir kadın. Türkiye'ye iş bulup ailesine para göndermek için geldi. Pek çok işte çalıştı. 3 yıl önce T.C. vatandaşı olan şimdiki kocasıyla imam nikahı kıydılar. Çünkü Amina kayıtsız bir göçmendi. 2 yıl sonra bu engel ortadan kalktığında resmen evlendiler. Amina bugün bir yaşındaki kızına hamileyken eşinden fiziksel şiddet görmeye başladı. Ev içi şiddet baş gösterdiğinde ilk evliliğinden olma oğlunu ülkesine geri göndermek zorunda kaldı. Amina ile tanıştığımızda ağzındaki dişlerin çoğu darp nedeniyle kırılmış, son 1 yıl içerisinde tam 10 defa darp raporu almıştı. Pek çok kez polise başvurmuştu. Ancak evli olduğu erkeğin "Deport edilirsin, çocuğunu göremezsin" tehditleri yüzünden şikayetini geri çekmek zorunda hissetti. Ancak bir gün eşi öldüresiye boğazını sıktığında şikayetini geri çekmedi. Bunun üzerine bir buçuk ay sığınma evinde kaldı. Ama tekrar eve geri dönmek zorundaydı. Şiddet tekrarlandığında yine polis çağırıldı ve uzaklaştırma kararı çıkartmayı başardı. Fakat adam evin kirasını ödediği gerekçesiyle evden çıkmadı. Amina'ya çocuğun ihtiyaçlarını karşılaması için 2 haftada bir 50TL vererek geçinmesini bekledi. Amina, hem kronik trombosit hastası hem de rahim ağzı kanserinden takipte. Buna rağmen bir yandan ekonomik bağımsızlığını kazanmak için iş aradı, diğer yandan da şiddetten kurtulmanın yollarını araştırdı. Boşanmayı düşünüyor ama Türkiye'de Aile İkamet İzni ile kaldığı için önünü göremiyordu. İzin süresi dolmak üzereydi ve yenilemek için 1000 TL'ye yakın para gerekiyordu.

Boşanırsa deport edilmekten, çocuğunu bir daha görememekten korkuyor.

devletin rolü

Eşim yıllar önce beni terk etti. 3 çocukla... Ekonomik sorunlar çığ gibi büyüdü. Uzun süredir sosyal hizmetlerden destek alarak yaşamaya çalışıyorum. Ama geçen yıl birden yardımımı kestiler. Tüm başvurularıma rağmen yeniden bağlanmadı. Benim durumumda değişen hiçbir şey yok. Hatta ekonomik sorunlarım şu an daha da büyük. İki öğrencim var, biri servis kullanmak zorunda kalacak bu yıl. Sosyal hizmetler her yıl bir bahaneyle yardımımı kesiyordu ben CİMER'e şikayet edince yeniden bağlanıyordu. Şimdi ise çocukların babasının eve geldiğini öne sürerek yardımımı kestiler. Sonuçta eve bir erkeğin gelip gitmesi bizim tok olduğumuz anlamına gelmez. Ben dul olduğum için kimse bana ev vermek istemiyor. O nedenle çocukların babasından yardım istedim. Mahalleli bizi evli bilsin diye kira kontratını onun üzerine yaptım. Ondan aldığım tek destek 800 lira kira bedeli. Başka da hiçbir şey vermiyor.

Babamın emekli maaşından bana kalan 770 lira ile yaşamaya çalışıyorum. Son yaptığım başvurumun ardından Sosyal Hizmetlerden görevliler eve geldiler. Evin içinde, dolaplara erkek kıyafeti ve ayakkabı aradılar. Erkek kıyafeti bulamadıkları halde yine de yardım bağlanmadı. Eve kimin girip çıktığı değil, kaç paranın girip çıktığına baksınlar. Benim evime asgari ücretin yarısı bile girmiyor. Ben sürekli sosyal medyadan hayır severlere sesleniyorum, arada oradan bana yardım geliyor. Ramazanda koli ya da çocuklara üst baş geliyor. Hem sosyal hizmetler hem de çevredekiler beni yaşam tarzımla, yani evlilik dışı birlikte olmamla ilgili yargılıyor. Ama hiç kimse neden böyle oldu diye sormuyor. Kaldı ki çocuklarımın babasının adresi belli yaşadığı yer belli, ona neden bakmıyorlar? Okula gittim, bu yıl sadece bir çoğun forması 500 lira olmuş. Gideceği okula servis aylık 400-500 lira isteyecek. Ya bana destek olsun ya da bir yol göstereyim. Ne yapayım bu çocukları okuldan mı alayım? Çocuklar hasta oluyor sosyal medyadan belki bir hayırsever çıkar da yardım eder, diye paylaşıyorum. Artık insanlar inansın diye çocukların resmini yüzlerini kapatarak gönderiyorum. Kızım küçükken bazı sebeplerden ötürü 3 yıl sosyal hizmetlerde kaldı. Normalde denetimi devam ediyordu, onu da kestiler. Çocuklarımın kesilen nakdi para desteğini geri talep ediyorum ama onlar duymuyor bile. Marketten görüp de bir şey isterler diye çocukları bir yıldır dışarıya çıkarmıyorum. Benim çocuklarımı bırakacak bir yerim de yok ki gidip çalışayım.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Derya Yanık'ın sosyal medya hesaplarına sürekli mesaj atıyorum. Ama bir dönüş alamadım. Sanmayın ben tek böyleyim benim gibi olan tüm kadınlar bu sorunu yaşıyor. Devlet bizim sorunumuza çözüm bulsun.

ne yapmalı? ne istiyoruz?

Tüm bu kadın hikâyelerinin ortaya koyduğu çok önemli bir gerçek var: Kadınlar şiddet kuşatmasından kurtulup hayata tutunmak için ellerinden gelen her şeyi yapmaya çalışıyorlar! Ancak bu kuşatmanın bireysel hayatta kalma mücadeleleriyle çözülemeyeceği çok açık. Her şeyden önce merkezden yerele bütün bir devlet aygıtının mevcut tutumunu değiştirmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadelede acil eylem planı oluşturması gerekiyor. Bu kapsamda kadınlar olarak taleplerimiz açık ve net:

✓ Kadınları yanlış bilgilendirerek, şikâyetlerini kabul etmeyerek, şiddet uygulayan erkekler hakkında işlem yapmayarak görevini suistimal eden ve 6284 Sayılı Kanun'u alenen ihlal eden kolluk güçleri hakkında işlem yapılmalı ve bu tutum derhal engellenmeli.

✓ Kadınların acil şiddet ve ölüm tehdidi altında olduğu durumlarda hayati önem taşıyan sığınma evlerinin sayısı derhal artırılmalı.

✓ Bakanlıklardan belediyelere ve muhtarlara doğru genişleyen bir koordinasyonla, şiddet gören kadınların acil olarak ihtiyaç duyduğu ekonomik ve temel ihtiyaçları yerinde ve yerelden karşılayacak mahalle düzeyinde birimler kurulmalı, gerekirse kadına yönelik şiddetin yerinde tespiti için ev taramaları yapılmalı, sosyal hizmet birimleri kadınlar üzerinde erkek egemen denetim merciileri olmaktan çıkarılmalı.

✓ Başta aktif şiddet gören kadınlar olmak üzere, tüm kadınlar için iş ve istihdam güvencesi sağlanmalı, kadınlar sadakaya ya da yardıma muhtaç bir nüfus olmaktan çıkarılmalı.

✓ Şiddet gören kadınların en acil sorunlarından biri olan konut ve barınma sorunu ücretsiz barınma hakkı olarak değerlendirilip derhal çözülmeli.

✓ Nafaka hakkının devralınmak suretiyle erkeklere ayrıcalık tanınması ya da boşanmalarda 'barıştıрма' kurumu olarak işlev görecektir olan arabuluculuk gibi kadınların medeni haklarının altını oyan tüm girişimlere derhal son verilmeli, kadınlara tek taraflı çok eşlilik dayatarak suç işleyen erkekler hakkında hukuki işlem yapılmalı.

ne yapmalı? ne istiyoruz?

- ✓ Kadınların istihdama ve sosyal yaşama özgür ve eşit katılabilmesini sağlayacak yaygınlıkta, başta işyerlerinde ve mahallelerde 7/24 işleyen kreşler, özel çocuk bakım merkezleri kurulmalı.
- ✓ Şiddete ve/ya istismara maruz bırakılan kadınlar, özellikle de intihara sürüklenen genç kadınlar için ücretsiz ve kolay erişilebilir psikolojik destek merkezleri, öğrenme güçlüğü gibi bilişsel sorunlar yaşayan çocuklar için rehabilitasyon merkezleri kurulmalı.
- ✓ Ortaöğrenim gençliği arasında, flört şiddeti ve siber şiddet hakkında rehberlik eğitimleri verilmeli, cinsiyet gözetmeksizin tüm gençlerde cinsiyetçi şiddetle mücadele bilincini geliştirecek programlar ve yayınlar oluşturulmalı.

Hey!
Bir sabahın üç kapısı var göğ.
Biri umut
Al umudu ver çocuğa büyütsün
Büyütsün de yürüsün.

Hey! Hey!
Bir sabahın üç kapısı var göğ.
Biri emek ellerinde ışılan
Işıt gitsin
Yol boyu
Türesin

Hehey de hey!
Bir sabahın üç kapısı var göğ.
Biri korku
Çal yere

Emek senin umut senin
Korku ne?
Yeter ki ellerin ellere kavuşsun

Sennur Sezer

esenyalikadindayanisma

esenyalikadindayanisma

esenyalikdd

Ahmet Yesevi Mah. Yardımelı Sok. No:6/A
Pendik/İSTANBUL

0536 569 06 01

SABANCI VAKFI

Hibe Programı ile desteklenmiştir.